

אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין

פו.

עין משפט
נר מצוה

לא א מיי פ"ט מהל
גיפה הלכה ג סג
ש:
לב ב מיי שם הל' ה:
לב ג מיי שם הל' א:

תורה אור השלם

1. כי יקצצא איש גבב נפש מאחיו מבני ישראל ודחתו בו ומקרו ומת והגבב ההוא ובערת ה'רע מקרבו: דברים כד ז
2. כי יקצצא איש שגבב עם אשה בעלת בעל ומתו גם שניהם איש השגבב עם האשה והאשה ובערת ה'רע מלשאל: דברים כב כב
3. וגבב איש ומקרו וקצצא בידו מות ימות: שמות כא טז
4. כי יקצצו אנשים יחדיו איש ואחיו וקרבה אשת קרובו להוציל את אישה מיד מפרו ושלחה קרה והחזיקה במבוי: דברים כה יא
5. לא תרצח לא תגאף לא תגבב לא תענה ברצח עד שקר: שמות כב יב
6. כי יקצצו אדם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא יקצצו יחדיו ויקרא יט יא
7. לא תגבבו ולא תבאשו ולא תשקרו איש בעמיתו: ויקרא יט יא
8. לא יקום עד אחד באיש לבל עון ולבל חטאת בכל חטא אשר יקצא על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר: דברים יט טו

מונמצא בידו קא אמינא. *תימא דכסוטה פ' עגלה ערופה (דף מה:) דרשינן כי ימצא חלל פרט למצוי ופטרין עיר שרובה עובדי כוכבים וי"ל דהתם כתיב צאלמה והווי כמו צדו להכא ואכתי קשה דרשינן צפ' בתרא דערבין (דף ל:) גבי צתי ערי חומה ומצא פרט למצוי שלא ימכור

צרוק ויגאל בקרבו (ה) וי"ל (ו) כדפי צקונטרס דהכל מריצוא דקרא: **יצא** עבד שאין לו אחוה. פירש בקונטרס עבד אין לו אחוה ואפילו עם אחיו בני אציו דכתיב עם החמור עם הדומה לחמור וקשה דאם כן גר ומשומר נמי ונראה לפרש שאין לו אחוה שאין יוצאי חלציו קרוין אחוה משא"כ בגר: **בני ישראל** למעוטי מי שחציו וכו'.

אבל כולו משומר וגר לא ממעט מצוי ישראל וכן צפרק צנת כותים (מה דף לה. ושם) בני ישראל מיטמאין ציבה וכו' אבל גרים ומשוכרים לא ממעט וכן שלחי (פ"ב דמנחות גבי סמיכה בני ישראל סומכין ואין העובדי כוכבים מעריכין ולא ממעטין

גרים ולא עדים משוכרין ותימה דצפרק כל המנחות צלות מלה (מנחות דף סא: ושם) גבי טופס אמרינן בני ישראל מניפין ואין העובדי כוכבים מניפין ואין לאל בני ישראל גרים ועדים משוכרים מניין תלמוד לומר להמקריב וכן צפ' הערל (יבמות דף עז: ושם) וצלהי פ"ק דכריתות (דף ז:) אשה כי תזרע אין לי אלא בני ישראל גיורת ושפחה משוכרת מניין ת"ל אשה ושמה כלל הני יש שום רבוי דמריצין מיניה גרים ומשוכרין (ט) **דבר ואפי' חצי**

דבר. וז"ת הא אמרינן לקמן (דף ז.) קיים מקצת וביטל מקצת דשאר מצות דברי הכל פטור ופי' בקונטרס משום דכתיב אך הנציא אשר יזיד לדבר דבר ולא חצי דבר וי"ל דרבנן נמי מודו דדרשינן ולא חצי דבר והא דפליגי ארדבי עקיבא היינו משום דחשבי ליה דבר שלם כדמוכח

במרוצה (ב"ק דף עז: ושם) וצחוקת הצתים (ב"ב דף נז: ושם) לחלק דבדברים דיש מקומות כה"ג צפ' ד' וה' (ב"ק דף מה. ושם) כופר שלם אמר רחמנא ולא חצי כופר וצפרק יש צבור (בכורות דף מה:) חומש ולא חצי חומש וצמרוצה (ב"ק דף עא:) חמשה צקר אמר רחמנא ואפי' חמשה חלצי צקר וצפרק אותו ואת צנו (חולין דף עט: ושם) פליגי ר' אליעזר ורבנן צשה ואפילו מקצת שה ולענין כסוי צצבי ואפילו מקצת צבי וצפרק הבא על יצמתו (יבמות דף נט: ושם) צמולה מקצת צמוליס וצמכות פרק אלמנה (דף לו: ושם) צמקת כסף ככל כסף ושלהי כסוי הדס (חולין דף פח. ושם) דס ואפילו מקצת דס וצריש צבורות (דף ג. ושם)

צכור ואפילו מקצת צכור: **מתוך** שיבואים עדים הראשונים בו. אין הטעם תלי בצמירתם אלא צמאי דעדי גניבה ראשונה לא כריכי לעדי גניבה שניה כדאמרינן במרוצה (ב"ק דף עז: ושם) דמורה רבי עקיבא צשנים אומרים קידש ושנים אומרים צעל אע"ג דעדי ציאה צריכי לעדי קדושין [הואילן] והן לא כריכי לעדי ציאה כוליה דבר הוא: גניבה

צכור ואפילו מקצת צכור: **מתוך** שיבואים עדים הראשונים בו. אין הטעם תלי בצמירתם אלא צמאי דעדי גניבה ראשונה לא כריכי לעדי גניבה שניה כדאמרינן במרוצה (ב"ק דף עז: ושם) דמורה רבי עקיבא צשנים אומרים קידש ושנים אומרים צעל אע"ג דעדי ציאה צריכי לעדי קדושין [הואילן] והן לא כריכי לעדי ציאה כוליה דבר הוא: גניבה

צכור ואפילו מקצת צכור: **מתוך** שיבואים עדים הראשונים בו. אין הטעם תלי בצמירתם אלא צמאי דעדי גניבה ראשונה לא כריכי לעדי גניבה שניה כדאמרינן במרוצה (ב"ק דף עז: ושם) דמורה רבי עקיבא צשנים אומרים קידש ושנים אומרים צעל אע"ג דעדי ציאה צריכי לעדי קדושין [הואילן] והן לא כריכי לעדי ציאה כוליה דבר הוא: גניבה

צכור ואפילו מקצת צכור: **מתוך** שיבואים עדים הראשונים בו. אין הטעם תלי בצמירתם אלא צמאי דעדי גניבה ראשונה לא כריכי לעדי גניבה שניה כדאמרינן במרוצה (ב"ק דף עז: ושם) דמורה רבי עקיבא צשנים אומרים קידש ושנים אומרים צעל אע"ג דעדי ציאה צריכי לעדי קדושין [הואילן] והן לא כריכי לעדי ציאה כוליה דבר הוא: גניבה

צכור ואפילו מקצת צכור: **מתוך** שיבואים עדים הראשונים בו. אין הטעם תלי בצמירתם אלא צמאי דעדי גניבה ראשונה לא כריכי לעדי גניבה שניה כדאמרינן במרוצה (ב"ק דף עז: ושם) דמורה רבי עקיבא צשנים אומרים קידש ושנים אומרים צעל אע"ג דעדי ציאה צריכי לעדי קדושין [הואילן] והן לא כריכי לעדי ציאה כוליה דבר הוא: גניבה

תני סנה. להך מתני' דקתני מכר לאציו חייב: **סס ספרא.** תורת כהנים: **סס ספרי.** ספר וידבר ומשנה תורה והאי סתמא דכי ימצא איש (ב) צמשה תורה הוא: **אליצא** דרבי עקיבא. ממה שלמדו מר' עקיבא אמרו: **של צים פלוני.** לא רצה להכיר שמם שחזוניו היו וצוה לא היו נוהגין כדת שהיו הרבה דרין צבית אחד אנשים ונשים והיו מצויין תמיד עם נשי חזרייהן ולא שמתייחדין: **ונמאל.** קרא יתירה הוא דאי ללמד שיומאל צעדים מכי ימצא נפקא: **כמלוין צידן דמו.** התלמידים מצויין תמיד צבית הרב ואם גבב הרב אחד מתלמידיו ומכרו אינו נהרג: **אין לעדים צושה.** המבייש את העבד לא חייבו תורה לתת דמי צשמו: **והי ואלו אנשים יחדיו והכה איש וגו'.** מהתם נפקא לן חייב צשת דכתיב (ט) וקולתה את כפה ממון אתה אומר ממון או אינו אלא ממש נאמר כאן לא תחוס עינך ונאמר להלן צעדים וזממין (דברים יט) לא תחוס עינך מה להלן ממון אף כאן ממון: **עבד שאין לו אחוה.** ואפי' עם אחיו בני אציו דכתיב (בראשית כג) עם החמור עם הדומה לחמור אינו אלא כהמה: **אחיו הוא צמלות.** ככל מצות שהאשה חייבת צהן עבד חייב צהן דגמר לה לה מאשה (ט) והכל. צמתני' צגונב נפש דכתיב מאחיו: **הידי דרשי.** רבי יהודה לחייב על מי שחציו עבד:

מאחיו למעוטי עדים. דהא לרבי יהודה אין לו אחוה: **מצני.** יתירא (ד) דריש ליה דהוה ליה למכזב מאחיו צני ישראל: **מלא סגנו.** האמור צעשרת הדברות צגונב נפשות מתוקס לקמן צשמעתינן: **דבר הלמד מעניינו.** אם אי אחת יודע צמה הכחזב מדבר לא ולמד מפרשה צכחזב צה ולפי הפרשה הוא נכתב אצלה וכלן צמה כל הענין מדבר צנפשות לא תרצח ולא תגאף כל אלה חייבי מיתות צ"ד אף לא תגנוב צגניבה שיש צה מיתת צ"ד: **לא סגנו.** צפרשת קדושים תהיו: **משלש עשרה מדות.** זו היא אחת מהן שיהא הדבר מעניינו למד צמה **כחזוב מדבר.** הענין של מטה ושל מעלה מו: **צממון.** לא תעשוק את רעך (ויקרא יט): **עידי גניבה ועידי מכירה.** שני כיתי עדים אחת הטירה סגנב את הנפש ואחת העידה שמכר אין נהרגין כדמפרש טעמא ואזיל וכיון דאיניהו לא מקטלי איהו נמי אם לא הזמנו לא מקטיל דהוי' לה עדות שאי אחת יכול להזמה ולא משכחת לה דמקטיל אלא צכת אחת שמעידין על הגניבה ועל המכירה: פלוגתא דר"ע ורבנן צצבא צתרא צחוקת הצתים. על פי שנים עדים יקום דבר (ט) ולא חצי דבר דאי לאו עידי גניבה אינו נהרג משום עידי מכירה שיכול לומר עבדי מכרתי ואי לאו מכירה נמי לא מיחייב

אגניבה: צעדים האחרונים של צן סורר ומורה. דתנן לעיל (דף עה.) מתריין צו צפני ג' ומלקין אותו חור וקלקל נדון צעשרים ושלשה מתריין צו אציו ואמו צפני הדיינין וכצ"ל עדים ראשונים ומעידין עליו שאכל תרטימר צשר ושתה חצי לוג יין מגניבה מלקין אותו כדכתיב (דברים כא) ויסרו אותו דהיינו מלקות חור וקלקל נדון צ"ג למיתה ומורה חוקיה צנהן אחרונים שהעידו שחזר וקלקל שחזמו צשהרגין ולא אמרינן שחצי דבר הוא דאי לאו סהדותא דקמאי לא מוקטיל כשהדותא דהני אלא אמרינן הואיל ויש עוש על פי ראשונים שזה לקה על ידה תו לא שייכא סהדותא דהני צתרייתא ויהי צתראי כוליה דבר קא עבדי: להלקותו

אגניבה: צעדים האחרונים של צן סורר ומורה. דתנן לעיל (דף עה.) מתריין צו צפני ג' ומלקין אותו חור וקלקל נדון צעשרים ושלשה מתריין צו אציו ואמו צפני הדיינין וכצ"ל עדים ראשונים ומעידין עליו שאכל תרטימר צשר ושתה חצי לוג יין מגניבה מלקין אותו כדכתיב (דברים כא) ויסרו אותו דהיינו מלקות חור וקלקל נדון צ"ג למיתה ומורה חוקיה צנהן אחרונים שהעידו שחזר וקלקל שחזמו צשהרגין ולא אמרינן שחצי דבר הוא דאי לאו סהדותא דקמאי לא מוקטיל כשהדותא דהני אלא אמרינן הואיל ויש עוש על פי ראשונים שזה לקה על ידה תו לא שייכא סהדותא דהני צתרייתא ויהי צתראי כוליה דבר קא עבדי: להלקותו

אגניבה: צעדים האחרונים של צן סורר ומורה. דתנן לעיל (דף עה.) מתריין צו צפני ג' ומלקין אותו חור וקלקל נדון צעשרים ושלשה מתריין צו אציו ואמו צפני הדיינין וכצ"ל עדים ראשונים ומעידין עליו שאכל תרטימר צשר ושתה חצי לוג יין מגניבה מלקין אותו כדכתיב (דברים כא) ויסרו אותו דהיינו מלקות חור וקלקל נדון צ"ג למיתה ומורה חוקיה צנהן אחרונים שהעידו שחזר וקלקל שחזמו צשהרגין ולא אמרינן שחצי דבר הוא דאי לאו סהדותא דקמאי לא מוקטיל כשהדותא דהני אלא אמרינן הואיל ויש עוש על פי ראשונים שזה לקה על ידה תו לא שייכא סהדותא דהני צתרייתא ויהי צתראי כוליה דבר קא עבדי: להלקותו

אגניבה: צעדים האחרונים של צן סורר ומורה. דתנן לעיל (דף עה.) מתריין צו צפני ג' ומלקין אותו חור וקלקל נדון צעשרים ושלשה מתריין צו אציו ואמו צפני הדיינין וכצ"ל עדים ראשונים ומעידין עליו שאכל תרטימר צשר ושתה חצי לוג יין מגניבה מלקין אותו כדכתיב (דברים כא) ויסרו אותו דהיינו מלקות חור וקלקל נדון צ"ג למיתה ומורה חוקיה צנהן אחרונים שהעידו שחזר וקלקל שחזמו צשהרגין ולא אמרינן שחצי דבר הוא דאי לאו סהדותא דקמאי לא מוקטיל כשהדותא דהני אלא אמרינן הואיל ויש עוש על פי ראשונים שזה לקה על ידה תו לא שייכא סהדותא דהני צתרייתא ויהי צתראי כוליה דבר קא עבדי: להלקותו

אגניבה: צעדים האחרונים של צן סורר ומורה. דתנן לעיל (דף עה.) מתריין צו צפני ג' ומלקין אותו חור וקלקל נדון צעשרים ושלשה מתריין צו אציו ואמו צפני הדיינין וכצ"ל עדים ראשונים ומעידין עליו שאכל תרטימר צשר ושתה חצי לוג יין מגניבה מלקין אותו כדכתיב (דברים כא) ויסרו אותו דהיינו מלקות חור וקלקל נדון צ"ג למיתה ומורה חוקיה צנהן אחרונים שהעידו שחזר וקלקל שחזמו צשהרגין ולא אמרינן שחצי דבר הוא דאי לאו סהדותא דקמאי לא מוקטיל כשהדותא דהני אלא אמרינן הואיל ויש עוש על פי ראשונים שזה לקה על ידה תו לא שייכא סהדותא דהני צתרייתא ויהי צתראי כוליה דבר קא עבדי: להלקותו

אגניבה: צעדים האחרונים של צן סורר ומורה. דתנן לעיל (דף עה.) מתריין צו צפני ג' ומלקין אותו חור וקלקל נדון צעשרים ושלשה מתריין צו אציו ואמו צפני הדיינין וכצ"ל עדים ראשונים ומעידין עליו שאכל תרטימר צשר ושתה חצי לוג יין מגניבה מלקין אותו כדכתיב (דברים כא) ויסרו אותו דהיינו מלקות חור וקלקל נדון צ"ג למיתה ומורה חוקיה צנהן אחרונים שהעידו שחזר וקלקל שחזמו צשהרגין ולא אמרינן שחצי דבר הוא דאי לאו סהדותא דקמאי לא מוקטיל כשהדותא דהני אלא אמרינן הואיל ויש עוש על פי ראשונים שזה לקה על ידה תו לא שייכא סהדותא דהני צתרייתא ויהי צתראי כוליה דבר קא עבדי: להלקותו

אגניבה: צעדים האחרונים של צן סורר ומורה. דתנן לעיל (דף עה.) מתריין צו צפני ג' ומלקין אותו חור וקלקל נדון צעשרים ושלשה מתריין צו אציו ואמו צפני הדיינין וכצ"ל עדים ראשונים ומעידין עליו שאכל תרטימר צשר ושתה חצי לוג יין מגניבה מלקין אותו כדכתיב (דברים כא) ויסרו אותו דהיינו מלקות חור וקלקל נדון צ"ג למיתה ומורה חוקיה צנהן אחרונים שהעידו שחזר וקלקל שחזמו צשהרגין ולא אמרינן שחצי דבר הוא דאי לאו סהדותא דקמאי לא מוקטיל כשהדותא דהני אלא אמרינן הואיל ויש עוש על פי ראשונים שזה לקה על ידה תו לא שייכא סהדותא דהני צתרייתא ויהי צתראי כוליה דבר קא עבדי: להלקותו

אגניבה: צעדים האחרונים של צן סורר ומורה. דתנן לעיל (דף עה.) מתריין צו צפני ג' ומלקין אותו חור וקלקל נדון צעשרים ושלשה מתריין צו אציו ואמו צפני הדיינין וכצ"ל עדים ראשונים ומעידין עליו שאכל תרטימר צשר ושתה חצי לוג יין מגניבה מלקין אותו כדכתיב (דברים כא) ויסרו אותו דהיינו מלקות חור וקלקל נדון צ"ג למיתה ומורה חוקיה צנהן אחרונים שהעידו שחזר וקלקל שחזמו צשהרגין ולא אמרינן שחצי דבר הוא דאי לאו סהדותא דקמאי לא מוקטיל כשהדותא דהני אלא אמרינן הואיל ויש עוש על פי ראשונים שזה לקה על ידה תו לא שייכא סהדותא דהני צתרייתא ויהי צתראי כוליה דבר קא עבדי: להלקותו

אגניבה: צעדים האחרונים של צן סורר ומורה. דתנן לעיל (דף עה.) מתריין צו צפני ג' ומלקין אותו חור וקלקל נדון צעשרים ושלשה מתריין צו אציו ואמו צפני הדיינין וכצ"ל עדים ראשונים ומעידין עליו שאכל תרטימר צשר ושתה חצי לוג יין מגניבה מלקין אותו כדכתיב (דברים כא) ויסרו אותו דהיינו מלקות חור וקלקל נדון צ"ג למיתה ומורה חוקיה צנהן אחרונים שהעידו שחזר וקלקל שחזמו צשהרגין ולא אמרינן שחצי דבר הוא דאי לאו סהדותא דקמאי לא מוקטיל כשהדותא דהני אלא אמרינן הואיל ויש עוש על פי ראשונים שזה לקה על ידה תו לא שייכא סהדותא דהני צתרייתא ויהי צתראי כוליה דבר קא עבדי: להלקותו

אגניבה: צעדים האחרונים של צן סורר ומורה. דתנן לעיל (דף עה.) מתריין צו צפני ג' ומלקין אותו חור וקלקל נדון צעשרים ושלשה מתריין צו אציו ואמו צפני הדיינין וכצ"ל עדים ראשונים ומעידין עליו שאכל תרטימר צשר ושתה חצי לוג יין מגניבה מלקין אותו כדכתיב (דברים כא) ויסרו אותו דהיינו מלקות חור וקלקל נדון צ"ג למיתה ומורה חוקיה צנהן אחרונים שהעידו שחזר וקלקל שחזמו צשהרגין ולא אמרינן שחצי דבר הוא דאי לאו סהדותא דקמאי לא מוקטיל כשהדותא דהני אלא אמרינן הואיל ויש עוש על פי ראשונים שזה לקה על ידה תו לא שייכא סהדותא דהני צתרייתא ויהי צתראי כוליה דבר קא עבדי: להלקותו

(א) [עירובין לו: גיטין ד.]. (ב) [עירובין שם שבת קל.]. יומא מא. קידושין ג. שבתות י. בכורות סא. כריתות כג. (ג) צ"ק פ. (ד) [שם פס. (ה) יומא מג. (ו) [חולין קט.]. (ז) לעיל לו: צ"ק ע. (ח) [דברים כד.]. (ט) [דברים ה.]. (י) [ספרי (א) [מגיגה ד.]. (ב) [מ"י יתירה. רש"י]. (ג) [דברים יט.]. (ד) ע"י רש"י. (ה) [ל"ג פרק שמי מצות דף ג.]. (ו) [נע"ע תוספות סוכה פ.]. ד"ה לרבות ומוספות מנחות ס: ד"ה אין ל"י.

גליון הש"ס
תוס' ד"ה מונמצא וכו' תימה דבסופא. עיין בריעב"א מכות דף ח' ע"א ד"ה הם מעניינא דקרא:

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה מונמצא וכו' צפ' בתרא דערבין גבי שרה אחוזה ומצא פרט וכו' ויגאל בקרבו. צ"ב ו"ע דברי צפרקין איתא להדיא משום דהכל מעניינא דקרא ולכן דרשינן אע"פ דלא כתיב בידו:

מוסף רש"י
ובוליהו אליבא דר' עקיבא. ממת קבלו (שבועות ד.). יצא עבד שאין לו אחוה. עם ישראל, שאינו צא בקהל. יצא עבד אין לו אחוה שמוטר לחאחוו ונאשת אחיו, דכתיב עם התמר, וזה שמעתי (ב"ק פח. ע"ש במסותו"ש). אחיו הוא במצות. לא מצוה שהאשה חייבת צה עבד חייב צה, דגמר לה לה מאשה (שם). דבר הלמד מענינו. זה אחד מ"ג מדות, מקצת שמוט ססא ואין חצי יודעין צמה מדבר, הוי לומר מענינו (חולין קט) דבר ססא שאין מפרש צו צנה מדבר, הוי לומר מן הענין. פרשה שכתב צה צמה הענין מיי (שם קט.).